

MARTTI LUTHERIN VANHURSKAUTTAMISOPPI I

Väinö Hotti

(nettikuva)

MARTTI LUTHER

10.11.1483 – 18.2.1546

Väliotsikot ja teh. VHn

”EIKÄ KIRKOSSA SAA ESITTÄÄ EIKÄ KUUNNELLA MUUTA OPPIA KUIN JUMALAN PUHDASTA SANAA – MUUSSA TAPAUKSESSA OLKOOT NIIN OPETTAJAT KUIN KUULIJATKIN OPPEINEEN KIROTUT” (Gal.kirj.sel.s.79).

Kirjan tarkoitus

Galatalaiskirjettä selittäessäni on varsinaisena tarkoitukseni ollut vanhurskauttamisopin mahdollisimman selvä esittäminen (Martti Luther) (641).

(nettikuva)

DAVID PAWSON

25.2.1930 – 21.5.2020

John David Pawson oli englantilainen baptistisaarnaaja ja kirjailija. Hän kirjoitti yli neljäkymmentä kirjaa. Pawson oli erityisesti tunnettu laajalti julkaistusta opetussarjastaan ja siitä tehdystä pääteoksestaan Raamattu avautuu. Suomessa hänen saarvojaan on esitetty Taivas TV7:n kanavalla. [Wikipedia](#)

Syntyi: 25. helmikuuta 1930, Englanti, Yhdistynyt kuningaskunta

Kuoli: 21. toukokuuta 2020

I ARVIOINTEJA

1. **LUTHER** *sanoi Galatalaiskirjeen olevan Raamatun paras kirja. Hän sanoi: ”Tämä on minun kirjeeni.” ”Olen naimisissa sen kanssa. Se on minun Katieni.” Lutherhan avioitui Katherine – nimisen nunnan kanssa. Nyt hän sanoo olevansa naimisissa tämän kirjeen kanssa.*

2. **ERÄS TOINEN MIES** sanoi: *”Tämä epistola on kuin kivi purosta, jonka kanssa toisen Daavidin lailla Luther lähti kohtaamaan paavillista jättiläistä ja löi sitä otsaan.”*

3. **JOHN BUNYAN** *Kristityn vaellus – kirjan kirjoittaja sanoi: ”Pidän Lutherin kommentaaria Galatalaisista parhaana kirjana haavoittuneelle omalletunnolle kaikista näkemistäni kirjoista – Raamattua lukuun ottamatta.” Se oli John Bunyanin kunnianosoitus tälle vanhalle kirjalle.*

4. **JOHN WESLEYLLE** *tällä kirjalla oli myös tärkeä merkitys. ”Tätä lukiessaan hän tunsu sydämensä kummasti lämpenevän klo 8.45. 24.5.1738 Aldersgate Streetillä. Nyt siinä on Barkleyn pankki, mutta seinässä on kyltti, jossa kerrotaan, että siellä se tapahtui.*

II VAIKUTUS HISTORIAAN

Galatalaiskirjeellä on ollut syvä vaikutus kristilliseen historiaan. Monet kristityt rakastavat tätä kirjettä – mutta eivät suinkaan kaikki. Jotkut inhoavat sitä tosissaan. Sitä on kutsuttu ”ristiinnaulitsemiskirjeeksi” ja ”ohdakkeiseksi viidakoksi”. Se jokaista lausetta on kuvattu räjähtäväksi ukkosen jyrähdykseksi.

(UT avautuu: <http://www.missiosakarja.net/pawson/uta85.pdf>)

MARTTI LUTHERIN TÄRKEIN TEOS

GALATALAISKIRJEEN SELITYS

Vanhurskauttamisoppi on Lutherin vahvinta osaamista. Tämän opin hän on parhaiden tuonut esille GALATALAISKIRJEEN SELITYKSESSÄ (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Turun kirjapaino ja sanomalehti osakeyhtiö 1932, s.718).

Lutherin kirjallinen tuotanto oli laaja. Hän otti kantaa lähes kaikkeen ”taivaan ja maan välillä”. Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että Lutherin teoksissa on ”kultaa ja multaa” – ja kaikkea siltä väliltä.

Perusoppi

Koko kristillinen teologia seisoo vanhurskauttamisopin opin varassa. Sen varassa se joko seisoo tai kaatuu:

Jos näet vanhurskauttamisoppi on lamassa, on kaikki lamassa (4).

Tämän päivän seurakunnallinen lama johtuu pitkälti tästä. Samoin myös ”saarnan kriisi” (VHn huom.).

Jos näet vanhurskauttamisopista luovutaan, siinä samalla silloin luovutaan koko kristillisestä opista (23).

*Ei ole olemassa mitään muuta mahtia **eikä keinoa torjua luotaan lahkosuuntia kuin yksinomaan tämä kristillinen vanhurskausoppi** (218).*

Tämä yksi ainut opinkohta (vanhurskauttaminen) olisi vähitellen - ... - kukistanut paavivallan...jumalanpalvelukset, pyhimysten avuksihuutamiset, kiirastulet, messut...ja muut samantapaiset loputtomat iljetykset (269).

Niinpä paavivalta ei nykyään järky eikä sorru mainitsemmamme lahkomielisten riehunnan vuoksi, vaan sen vuoksi, että julistetaan vanhurskauttamisoppia (270).

Jos he (lahkolaiset) tarkasti (ja väärentämättä) olisivat opettaneet vanhurskauttamisoppia, olisivat kuvat ja muut kirkossa vallitsevat väärinkäytökset itsestään rauenneet (271).

*Vanhurskauttamisoppia on siis – niinhän minä usein muistutan – huolellisesti opittava. **Siihenhän sisältyvät kaikki muut uskonoppimme kohdat**, ja kun se pysyy turmeltumattomana, pysyvät muutkin turmeltumattomina (339).*

Juuri pääasiallisesti tämän opin vuoksi, jota me niin ahkerasti teroitamme, me saamme kärsiä vihaa ja vainoa saatanan ja maailman puolelta. Saatana näet kyllä oivaltaa mikä voima tällä opilla (vanhurskauttamisopilla) on ja mitä hyötyä siitä on (342).

***Kun tämä oppi** (vanhurskauttamisoppi) **on poikessa, on jäljelle jäänyt vain paljasta erehdyistä, teeskentelyä ja jumalattomuutta**, näyttäköön sitten ulkonaisesti vaikka suurimmalta (totuudelta, jumalanpalvelukselta ja) pyhyydeltä (471).*

Vanhurskauttamisoppi on siis huolellisesti opittava; se yksin kykenee rohkaisemaan meitä määrättömiä pahennuksia vastaan ja lohduttaa meitä kaikissa koettelemuksissa ja vainoissa (536).

Oppi on tärkeä

Paremminkin meidän siis pitää kiinnittää huomiomme paavilaisten jumalattomaan oppiin ja ulkokultaisuuteen kuin heidän paheelliseen elämänsä (543).

*Lankeemus opillisessa suhteessa ei ole inhimillistä, vaan **perkeleellistä** (580).*

*Samoin jumaluusopin alalla: **vähäinen erehdys kaataa kumoon koko opin**. Oppi siis ja elämä on erotettava mahdollisimman kauas toisistaan. Oppi ei ole meidän, vaan Jumalan, ja me olemme vain kutsuttuja palvelijoita; emme voi hituistakaan siitä tinkiä tai sitä muuttaa. Elämä taas on meidän (585).*

Maailma vihaa

Me taas, koska pyrimme olemaan mieleisiä Jumalalle emmekä ihmisille, ärsytämme vastaamme perkeleellisen ja helvetillisen vihan sekä saamme kärsiä maailman taholta herjausta ja pilkkasanoja, kuolemaa ja kaikkea onnettomuutta (81,82).

Mutta se, joka pyrkii olemaan mieliksi Jumalalle, saa ihmiset sydäntyneiksi vihollisikseen (82).

*Eikähän maailmalla olekaan sitä armoa, että se kiittelisi hurskasten hyviä tekoja, puhumattakaan siitä, että se antaisi niistä korvausta; sillä se ei niitä huomaa, ja, jos huomaakin, se ei arvostele niitä hyväksi teoiksi, vaan **häijyimmiksi tihutöiksi**, ja ne, jotka sellaisia tekevät, **se potkii pois maailmasta ihmiskunnan turmiollisimpana ruttona**. Niinhän Kristuskin, maailman Vapahtaja, sai äärettömän suurista ja sanomattomista hyvistä teoistaan osakseen häpeällisimmän ristinkuoleman. Samoin tuli apostoleista, jotka toivat maailmalle armon ja iankaikkisen elämän sanan, "kaiken maailman tunkio ja joka miehen hylky" (1. Kor.4:13)" (401, 402).*

*Älköön siis kukaan tehtäviään jumalisesti ja uskollisesti suorittava, olkoon sitten missä asemassa tahansa, ja joka hyvästä uurastuksestaan saa osakseen ihmisten kiittämättömyyttä ja vihaa, tämän vuoksi kiusaantuko kuollakseen, vaan sanokoon Kristuksen kanssa: "**He ovat vihanneet minua syyttä**" (Ps.25:19; 35:19; 69:5; Joh.15:25) (462).*

*Mistä syystä he siis niin katkerasti vihaavat meitä? Yksinomaisesti siitä syystä, että **ovat kuulleet uusia opettajia** (491).*

*Samoin nykyään **Lutherin nimi on maailman mielestä kaikkein vihattavin**: se joka minua kiittää, tekee suuremman synnin kuin kukaan epäjumalanpalvelija, rienaaja, valapatto, huorintekijä, aviorikkoja, murhaaja, varas (502).*

*Meillä on Jumalan käsky opettaa evankeliumin oppia, **syntyi sitten pahennusta tai ei**...Kristus opetti evankeliumia, vähääkään välittämättä siitä, että juutalaiset loukkaantuivat (507).*

*Ken vain on syntynyt ja elää Kristuksessa ja kerskaa tästä syntymästään ja jumalallisesta perinnöstä, **saa vainoojakseen Ismaelin** (533).*

Julistuksellaanhan he (kristityt) yksinkertaisesti vain hankkivat itselleen maailman vihat ja vainot sekä herättävät pahennusta (592).

*Onhan tosin meikäläisissä muutamia, jotka kunnioittavat meitä sananpalvelustoimen tähden, mutta **missä on yhden yksikin, joka meitä itseämme kunnioittaisi?** Sen sijaan meitä sata vihaa, halveksii, vainoaa (659).*

Älköön siis se joka oikein ja uskollisesti on hoitanut virkansa, vähääkään välittäkö siitä, mitä maailma hänestä puhuu...Ihmisten taholta me siis saamme vain pelkkää häväistystä (673-675).

Evankeliumi kun on senlaatuinen oppi, että se jo luonnostaan ja lisäksi saatanan ilkeyden tähden tuo mukanaan ristin (675).

*Vainoaaahan ja surmaahan meitä maailma, **vihaavathan meitä valheveljet mitä kiivaimmin**, kauhistaahan meitä kamalasti sydämissämme saatana tulivuolineen vain sen vuoksi, että opetamme Kristuksen olevan vanhurskautemme ja elämämme (703).*

Antinomismi

Lain saarnan hylkääminen:

Saatana... synnyttää... niiden lahkosuunnan, jotka opettavat, että kymmenen käskyä olisi seurakunnasta poistettava ja ettei ihmisiä saa pelottaa lailla, vaan suloisesti kehoittaa Kristuksen armolla (12).

Varmuus kutsumuksesta

Evankeliumin julistaja olkoon siis varma siitä, että hänellä on Jumalan kutsumus (30).

Pitäköön siis jokainen huolta siitä, että on varmaa varmempi kutsumuksestaan ja opistaan, jotta vähääkään epäilemättä ja pelkäämättä uskaltaisi Paavalin kanssa sanoa: "Vaikka me tahi enkeli taivaasta" jne. (90).

Moneen vuosisataan ei kukaan näet ole opettanut hyvistä teoista paremmin ja jumalisemmin kuin me nykyään opetamme (111).

*Minä tiedän, että jumalisten pitää olla nöyriä, mutta paavia vastaan minun pitää röyhkeillä pyhällä röyhkeydellä: Paavi, en tahdo alistua valtaasi, en tahdo käyttää sinua opettajanani, **koska olen varma siitä, että oppini on oikea ja jumalallinen (126).***

Maallinen ja hengellinen viisaus

*Ja kuta viisaampia, oikeudenmukaisempia ja pyhempää ihmiset ovat Kristuksetta, **sitä enemmän he vahingoittavat evankeliumia** (59).*

Kaikki se siis, mitä maailmalla on parhainta ja pyhintä Kristuksetta, on syntiä, harha, lihaa (572).

Suhde eksyttäjiin

Mutta perkeleelle ja hänen palvelijoilleen, eksytysten ja lahkojen alkuupanijoille meidän pitää apostolin esimerkin mukaisesti olla kärsimättömiä, kopeita, karskeja ja leppymättömiä sekä säälimättä paljastaa pilkattavaksi, kirotta ja tuomita heidän kavaluutensa (63,64).

Rakkautta saattaa sopivalla hetkellä vaaratta sivuuttaakin, mutta ei sanaa eikä uskoa (587).

Uusi arvostelukyky

Uskoontulo tuo uuden ymmärryksen: **”Kaiken uusin silmin näen nyt!”**

”Sillä Jumala ei ole antanut meille pelkuruuden henkeä, vaan voiman ja rakkauden ja **terveen arvostelukykyyn hengen” (2. Tim.1:7; Weymouthin käänn.).**

Se (armon ja autuuden oppi) vielä tuo mukanaan valon ja kyvyn arvostella kaikkia asioita” (67).

Kristityt ovat kaikkien oppien arvostelijoita...he voivat suoralta kädeltä lausua sellaisen arvostelun, että turkkilainen koraanineen on tuomittu...Samoin he langettavat tuomion paavista (170).

*Mutta nyt kun evankeliumi opettaa, että ei vanhurskautta laki eivätkä teot, vaan usko Kristukseen, on siitä seurauksena sangen varma käsitys ja ymmärrys, sangen iloinen omatunto sekä **kyky arvostella kaikkia elämänmuotoja ja asioita**. Nyt uskova voi lausua varman arvostelunsa: paavikunta kaikkina munkistoinen ja säännöksineen on jumalaton...*

*Niin, me olimme silloin vajonneina niin kauhistavaan pimeään, ettemme kyenneet mitään asiaa oikein arvostelemaan. **Mutta nyt, kun evankeliumin valo välkehtii, alistamme kaikki elämäntapamukset maailmassa varman ja erehtymättömän arvostelumme alaisiksi** (259).*

Me sitä vastoin, jotka uskomme Kristukseen ja joilla on hänen mielensä, "arvostelemme kaikkea, mutta meitä itseämme ei kukaan kykene" todellisesti eikä Jumalan edessä "arvostelemaan" (1. Kor.2:15) (643).

Kiivaus evankeliumin puolesta

Paavali tuiskii tulta puhuessaan ja leimuaa kiihkossaan, niin että alkaa kirotta melkein pä enkeleitäkin (75).

Kaikkien näet pitää uskoa Paavalin saarnaama evankeliumi tahi joutua kirouksen ja tuomion alaiseksi (77).

Eikä kirkossa saa esittää eikä kuunnella muuta oppia kuin Jumalan puhdasta sanaa – muussa tapauksessa olkoot niin opettajat kuin kuulijatkin oppeineen kirotut (79).

Näin mekin Paavalin kanssa vallan pelkäämättä ja varmaa varmemmin teemme tiettäväksi: kaikki oppimme kanssa ristiriitaiset opit ovat kirottuja...Sen siis, joka opettaa muuta tahi vastakkaista, me rohkeasti sanomme perkeleen lähettämäksi ja kirotuksi (81).

1. JUMALA OMPI LINNAMME JA VAHVA TURVA AIVAN,
ON MIEKKAMME JA KILPEMME AJALLA VAARAN, VAIVAN
SE VANHA VAINOOJA, KAVALA, KAUHEA, ON KIIVAS KIUKKUINEN
JA JULMA, HIRMUINEN. VAIN HERRA HÄNET VOITTA.
2. ON TURHA OMA VOIMAMME, VÄÄRYYDEN VALTAA VASTAAN.
ME TURMAN VALLAT VOITAMME HERRASSA AINOASTAAN.
HÄN, KRISTUS, KUNINGAS, ON VOITONRUHTINAS, LYÖ JOUKOT
HELVETIN, NE TALLAA JALKOIHIN, JA VOITON MEILLE SAATTA.
3. MAAILMA VAIKK` OIS TÄYNNÄNSÄ, PIMEYDEN ENKELEITÄ,
PÄÄLLEMME SYÖSTEN PÄÄNÄNSÄ, HE EIVÄT VOITA MEITÄ.
NE RAIVOTKOHOT VAAN, JA SYÖSKÖÖT KIUKKUAAN, NE SAANEHET
JO ON HERRALTA TUOMION. YKS SANA HEIDÄT KAATAA.
4. SE SANA SEISOO VAHVANA, HE EI VOI SITÄ KESTÄÄ.
KUN KANSSAMME ON JUMALA, KEN MEILTÄ VOITON ESTÄÄ.
JOS VEIS HE HENKEMME, OSAMME, ONNEMME, NE HEIDÄN
OLKOHON, VAAN MEIDÄN IÄT ON, JUMALAN VALTAKUNTA.